

SESSİZ KUYU

“Boşluğun nefes alışını dinlediniz mi hiç? Veya tek sırdaşınız oldu mu bu boşluk? Evet sessizlik... Hiçliğin tabelası ya da aldatılmış gözlerin yalnızlığı... Bir şey eksik ama deyiş hatırlayamadığınız o şey gibi. Sükût evet tam kendisi hayatımın kimsesizi. Susmaya ve sesleri özlemeye karar verdiğim o günden beri tek tesellim olmuştu onun varlığı. Birden değil, yavaş yavaş kesildi sesler tıpkı veda edermişçesine. İlk zamanlar yalnızlık zor geldi bir nebze. Sonraları ise bambaşka bir ses soyundu bu derdime. Hep benimleydi. Tek arkadaşım. Birbirimizle konuştuk güneşin doğup battığı bilmem kaç gün. En iyi esprilerimi yaptım ona ve yorumlarımı yine sinemde onunla paylaştım. Bir adın olmalı, dedim; sordum durdum. Söylemeyince adını ben koydum, HAYAL dedim ona. Hiç gerçek olamayacak kadar uzakta ve dokunamayacağım kadar da yakında. Hiç mutsuz etmeyen ve sen ondan vazgeçmedikçe terk etmeyen. Konuşmak için ne ses teline, ne bir dudak kıpırtısına ne de cümlelere gerek duyan bir dost idi. Sadece bir hayale denkti.

Mutluluğun hepsini aynı yerde konaklamış sanan ailemin beni anlamaları pek de mümkün değildi. Bu onları günden güne daha da sarsıyordu. Çünkü onların hava zerrecelerini titretecek güçleri vardı belki, ama hiçbirinin henüz bir hayali yoktu. Engelin asıl onlarda olduğunu anladım ve bunu hayalimce anlatmak istedim olmadı, öyleki yine susmaktan medetlendim. Bana çeşitli iletişim yöntemleri öğretmeye koyuldular. İnsanın en çok hayalinde mutlu olduğunu yine anlayamadılar. İşaret dilini kullanmam için çok baskı yaptılar ama ben, “mutluyum” kelimesini asla on parmağın marifetine yüklenen birkaç ifadeyle anlatamazdım. Oysa ben hayalime “mutluyum” dediğimde, önce yağmur yağar tüm yumuşaklığıyla. Sonra hayalim koşu koşu gelir yanıma el ele koşarız aydınlığa. Acaba şimdi hangisi daha mutlu parmaklar mı, ıslanmış saçlarla bakan o kız mı?

Hayalim bir bakıma tutsaktı bana, aynı hayat penceresinden bakıyorduk dünyaya. Bazen çıkmak istiyor tanımak ve tanınmak istiyordu. Hayır, diyordum. Çok tehlikeli dışarı, çıktın mı dışarı beni bir daha bulamayacaksın, karıştın mı havaya sen de hepsi gibi birkaç sözden ibaret kalacaksın. Yapma kendine ve bana bunu, diyordum, anlıyorduk birbirimizi ve yalnız böyle zamanlarda dışarıdaki sessizliğe ortak oluyorduk ve sular durulunca yine birbirimize kalıyorduk. Çünkü bir denizdi bizim mekânımız, uçsuz bucaksız... Balıklara can veren suyu ile insanları boğan dalgası bir olan bir denizdi buluşma yerimiz. Birinin karşı konulmazlığına rağmen kendin olmak için diğerini iteklemek var ya, işte buydu tüm gelgitimiz.

Sözcükler çıkabilirdi belki ağızımdan, yaşattırdım onları, ama o zaman hayalimin gemisini delmiş olacaktım. İşte o zaman yine ben hayalsiz kalacaktım. Yani ben, ben olamayacaktım. Ama bunların hiçbirine gerek kalmadı, hayalime kapıyı açan siz oldunuz yolu gösteren de. İnadına mıdır bilinmez çok uzaklara yollamışsınız onu. Artık silikleşen o sesi de duyamaz oldum. Evet, o, gitti. Ben de ne kadar dayanırım bilemiyorum. Kırgınım, soyulmuşum, yalnızım. Hep belki diyordum ve yaşama öylece tutunuyordum. Belki yine gelir, belki bugün gelir. Ama artık yoruldum, kafamı taşımak bile yük oldu. Ve bu uzun bekleyiş başka bir şeyler de fısıldadı bana, belki de hiç gelmeyecek, dedi. Ya siz ne diyorsunuz, gerçekten gelmeyecek mi?”

Sarı bir kâğıda yazılmış bu mektubu kaçınıcı kez okuyordum sayamamıştım. Her seferinde ellerim öyle titriyordu ki, kelimeler seçilmez hale geliyordu. Bir nebze okuduktan sonra ise kalbim izin vermiyordu. Sakinleştirip tekrar devam ediyordum. Bu sefer gözyaşlarım buğulandırıyor

bakışımı. Duyamamanın ne olduğunu o zaman anlamıştım. Duyamayınca daha iyi hisseder derlerdi ya insan işte ben onu yaşıyordum. Acıyı olduğu gibi yaşıyordum. Kağıda döndüm tekrar. Kendi kendine öğrenilmiş bir yazı ancak bu kadar çirkin olabilirdi diye düşündüm. Düşüncelerim hep o mektupta birleşiyordu.

Hava almak iyi olacaktı. Pencereye kadar kendimi çok zor attım. Manzaramda apartmanlar vardı. Kasvetime kasvet katan beton yığınları. Sokaklarda her şey ne kadar da tek düze gidiyordu veya ne kadar da alışılmış... Herkes öyle kaptırmıştı kendini işe, güce, görülmeye, ilgi çekmeye... Kafalar öyle gömülmüştü ki, yukarı bakmayı unutturmuşlardı. Öyle ya şu sokak lambasını ay sanıp yaşayıp durmuşlardı. Onlar ki sokaklarda dolaşıp dursun, bir kız vardı gerçeğin habercisi ve gökteki ayın müdavini. O duymak işini kulaksız yapanlardandı. Milyonların bilemediğini, onun yaşamaya gücü yetmişti. Benim işim budur. Herkes bir şeyler almaya gelir benden, o ise bir şeyler koymaya gelmiş şu yüreğime. Tanışmışlığımız, annesi ve babasıyla üç ay önce ofisime gelmeleriyle başladı. Doktorumuz olun dedi babası, kabul ettim hastamız kim, dedim. Anne kaygılıydı, baba gergin, kız ise mütebessim. Sonra anlattılar dertlerini, aralarında en dertsiz görünenin derdini.

- Kulakları sağlam, zihinsel bir sorunu da çıkmadı ama duymuyor. Hep mutludur ama hiç konuşmaz. Hiç kimseyle ilişki kurmuyor. Benimle dahi. Galiba konuşmayı bilmiyor.”dedi anne.

Bakışlarım büsbütün kıza çevrilmişti o gün. “İsmi söyleyince tepki veriyor mu?” diye sordum. Başını sallamıştı baba. Perdeleri kapatmıştı anlaşılan, gönül evinin içini bilen yoktu. Küçüklüğünde travma geçirmişti sandım, değilmiş. Her doktorun yaptığı birkaç testten yaptım ama anlaşılan herkesin yapmadığı başka şeyler de yapmalıydım. Ben, geldikleri dördüncü doktordum. Kıza baktım tekrardan, sarı dantelli elbisesinin içinde herkesten daha mutlu ve daha normal görünüyordu. Testler için tekrar görüşeceğimizi söyledim. Çıkarken ona el salladım ona ama sanki bana bakarken bile başkalarıyla konuşuyor gibiydi. O gün, normal olmanın asıl anlamını düşünmekle geçti gitti. Yarım saatlik bir görüşmeyle bile beni etkisine almayı başarmıştı ki bunu ancak şovmenlerin yaptığını sanır ve bilirdim. Bu kızda şov nerede diye düşündüm ama değildi bu kız dünyadaki tek hakikati kavrayacak kadar gerçektir.

Hareketlerimde değişme olmuştu ne yapsam iğreti duruyordu sanki üzerimde. Çok mühim işler bile lüzumsuz zıvalık gibi gelir oldu. Ne etki ama! Cidden ne demişti de bu kız bana da bu haldeydim. Hiç, hiçbir şey söylemeden açmıştı gözlerimi. Söylemek ihtiyacının çağın hastalığı olduğu bu ortamda, o tam bir ilaç olmuştu pörsümüş ruh dünyama. Eve giderken kafamda genelde işle ilgili birçok şey dolanıp dururdu. Ama bu gün Ay’ı seyretmeyi denedim ve sonra ne zamandan beri dünyaya bağlı olduğunu düşündüm. Bazen en parlak halinde kurtlara efsane bazense kuru bir dal gibi acizliğiyle en güzel halinde. Ne oldum deme ne olacağım de, der gibi her hali bize. Işığın kaynağı ben değilim, bazen alınır o parlaklık bazense geri verilir. Mesele ışıktaki değil, dünya ile olan münasebetinde. Ne kadar yakın olursan ona o kadar sevilirsin hem dünyaca hem insanlarca. İşte bunu dedi ay bana, o gece karanlığında. Ay her gün gökteki yerindeydi ve bazen bulutlar kapasa da suretini sevenler ve bilenler için hep görünmekteydi.

İki hafta sonra tekrar geldiler ofisime. Annesi, babası ve kendisi. Meraklı olanlar ana babaydı. Başrolümüz ise sakin. Yalnız endişesi fark edilebiliyordu. “Onca testten bir şey çıktı mı bari doktor?” dedi baba dayanamayarak ve sessizliği yararak. Sonuçları tüm tabularımı yıkacak cinstendi. Hayatıma bilmeden de olsa bir kapı açan bir kızın hasta damgası yiyecek olması

gönlümdeki o kapıyı çarpıp gitmesine denkti. Çünkü burası böyleydi, her şey damgalıydı bizim dünyamızda. Hastalığı tüm insanlığa atfetmek ancak onu bu dertten kurtarırdı. Onu normal kılardı. Her şey oldukça açıkken son bir deneme daha yapmak istedim. Ondan daha çok benim ihtiyacım vardı şanslara. Olmama ihtimalinin olduğu başka bir şans sundum ona. Önceden hazırladığım üç materyali masamın üstüne çıkardım. Yine, sarılar içindeki kıza seslendim. “buna bir bak bakalım.” dedim. Onca işine ara vermiş gibi, başını kaldırıp bana baktı. “bu resimde ne görüyorsun.” dedim elimdeki adam suratını göstererek. Bir şey demedi, demeyeceğini de biliyordum. Sonra elimdeki iki tahta maskeyi ellerime aldım. Birinin yüzünü kıza çevirdim, diğerini ise iç yüzünü kıza çevirdim. Odadaki herkes dikkatini bana toplamıştı. “şimdi, bu fotoğraftaki adam nereye bakıyor?” diye sordum elimdeki maskeleri göstererek. Anneyle baba birbirlerini onaylayarak aynı cevabı göstermişlerdi. Kız ise ilk başta tereddüt etse de, ardından bunun bir oyun olduğunun düşüncesiyle hafifçe bir keyiflendi. Odadaki herkes bakışlarıyla onu aynı cevaba yönlendirme çabasıyla ve içinden binbir duasını ederken o diğerine uzanıp maskeyi yüzüne geçirmişti. Artık her şey çok açıktı. Kız hastaydı kendimi buna inandırdım. Veya öyle inanmak en doğrusu(!) dedim. Kız, hastaydı. Tıbbi testlerden ve benim testimden bu karneyi almıştı. Onun bu hastalığı, sanki yalanlamıştı bana kattıklarını. Bana konuşmayı öğrenmek için gelmişken, görmeyi öğretip gidecekti. Bu ise fakir birinden sadaka almak gibi bir şeydi. Sonra, hey! Dur bakalım, dedi birisi. Sanki benim sesimi çalmış da konuşuyordu. “sana ne oluyor.” dedi. “bunların hepsi masal, gerçek hayat ise dışarıda kazandığın parada ya da edindiğin şu makamda. Kendinden kaçtın diyelim, peki ya şu insan silsilesinin yargılarından nasıl kaçacaksın. Onları nasıl değiştireceksin. Deli doktoru diyorlardı sana şimdi de delinin ta kendisi diyecekler.” Yine o eski kepenkler iniverdi gözüme. Kızın tozunu attırıp gittiği; o karanlık, bakışı daraltan göz kepenkleri. İki hafta yaşamıştım onlarsız. Şimdi ise sesimi çalan o kişinin emrindeydim dilimi ve zihnimi ise rehin almıştı. Aileye her şeyi en baştan anlatmama karar verdi ve ben de tereddütsüz başladım. “testlerden çıkana göre kızınız tıp dilinde *schizophrenia* tabir ettiğimiz hastalığı bulundurmakta.” Anlam arayan gözler dörtten altıya çıkmıştı. Aslında direkt olarak söyleyebilirdim ama sanırım bu doktorların zaman kazanmak için başvurdukları bir yöntemdi ve bekletmeden devam ettim. “yani şizofreni.” Afallamışlardı ama baba sanki zaman kaybediyormuşçasına birden sordu: “onun çift kişilikli olduğunu mu söylüyorsunuz?” dedi. “tam olarak değil.” Lafları toparlamak için başka bir zaman kazanma yoluydu. “Bilindiğinin aksine şizofreni kişinin çift karakterli olması değil, aynı anda iki gerçekliğe inanmasıdır. İki gerçeklikle boğuşmasıdır. Biri hepimizin algıladığı dünyada diğeri de kendi kurdukları bilinmez o âlemde. Çoğu şizofren hastasının takıntılı olduğu bir renk vardır mesela.” dedim. Anne onaylarcasına başını salladı. “hayatı boyunca buna mahkûm mu?” diye sordu. “kendine mahkûm olduğu sürece buna da mahkum. Bir bakteriyle ya da virüsle savaşıyoruz. Şu an kendi savaşını vermekte.” Anne ve baba felaket sonrası sesliğe bürünmüştü kızın ise titrediği seçilebiliyordu ben ise konuşmayı uygun gördüm. “İkisinden birini seçmek zorunda nerede olmak istediğine yine kendi karar verecek. Biz onu öteki dünyasından ayırmak istiyoruz belki ama hangisinde daha mutlu olduğunu nihayetinde bilemiyoruz.” . “siz ne diyorsunuz doktor, hep bu halde mi kalmalı yani?” diye çıkıştı baba. “dediğim gibi bunu yine kendi bilecek.” dedim. Ama önemli olan mutlu olması, diyebilmeyi çok isterdim. Gerçekleri söylemekten kaçtım, iki gerçekli kızın babasına. Mahzunlaşmıştı ortam. Anne şaşkın, baba düşünceli... Sarılı kız ise gergin. Elinde bir kuş varmış da uçverecekmiş gibi gergin. Anlam verememişim o zaman. Anne bir içini çekti, kızının başını okşadı ve sordu: “peki en son yaptığınız o şey ne anlama geliyor?” dedi. Aklıma birden unutmakta olduğum çift suratlı adam testi geldi. Açıklamaya başladım. “normal insanlar bu kâğıttaki adamı kendine doğru bakıyormuş gibi görüyor. Ama başka görmeyi bilenler o adamın yüzünü maske gibi görüp ileriye baktığını söylerler.” ikisi de anlamış gibi yaptılar ama kafalarında

belki neler vardı o an. “şizofreni olabilir pekala, ama neden hiç konuşmuyor, doktor?” dedi babası ardı ardına gelen sorular silsilesinde. İlk probleme geri dönmüştük. Açıkçası bunun nedenini ben de açıklayamıyordum. Ama bence hiç konuşmuyor değildi. Şimdiye dek hiç bu dünyasıyla konuşmamıştı bütün diyeceklerini öteki gerçekliğine sakladığı ise belliydi. O zaman biz de o âlemden konuşmalıydık. Kafamda şimşekler çakarcasına birden sordum kıza:

“bir dostun var değil mi? hiç birimizin bilmediği yalnız senin bildiğin. Niçin tanıştırmıyorsun bizimle. Adı ne onun?” dedim. Kız buz kesildi bir anda. Kafasını kaldırdı yavaştan, kıpkırmızı olmuştu yüzü ardından gözleri dolmaya başladı. Bunu daha fazla yapma der gibiydi. Gözyaşları bir anda toplandı gözlerinde ve aynı anda hıçkırıklara boğuldu. Korkmuştum. Ne yapacağını bilemezliğin ürpertisiydi bu. Birden kızgın bakışlı annenin sesi duyuldu odada. Şimdiye dek, dedi, hiç ağlamamıştı. “O hiç ağlamazdı. Ne yaptınız ona, ha söyleyin ne dediniz ona?” demişti ve bir kapı vurulduğunu hatırlıyordum. Sonrası mı, tam bir serkeşlik ve başıboşluk...

İşte en son o zaman gördüm onu ve o zamana dayandı son anımız. Şimdi ise boşluğa düşmüş o kızıdan bir mektup. Dağlarcasına ve delercesine bir duygu seli ve hepsi o merkezli. Arkadaşının en sevdiği oyuncağını kıran mızıkçı çocuk gibi hissediyordum kendimi, o benimle paylaşmıştı halbuki ama ben kırmıştım. Ne sürüklüyordu bizi buna? Toplum diyemem, çünkü insanın kararlarında özgür olduğuna inanırım. Yoksa bahanesini bulma kolaylığı itiyor bizi bu, yok görmeye. Suçlanacak kimseler var nasılsa veya temize çıkmak için kirletmeli anlayışı mı bizi zulümde özgür kılan. Olsun, diyemiyoruz; bırakın nasıl mutluysa öyle olsun, diyemiyoruz. Fark etmesek de hep bir şeyler çalıp duruyoruz. Hayalleri yok sayarak yapıyoruz bunu, küçümseyerek ve hor görerek. İnsanların kendi kurduğu bambaşka âlemlere doğrultuyoruz tüm oklarımızı, ama insanın en çok hayalinde mutlu olduğunu göremiyoruz. Hayal kuran herkese şizofren denmeli o halde, ama bunu kim kabul eder ki? Güçsüz kalıyoruz. Suların soğuk, güneşin parlak ve yerin sert oluşuna satıyoruz hayallerimizi... olmuyor işte hayalimize inanamıyoruz bir türlü.. İnananları ise hiç bırakmıyor hayalleri... Biz ise bu tutarlı hayalperestlere hasta diyoruz.

Ondan öğrendiklerim yaşamın her kısıntısında değer buluyordu. Ona hem bir özür hem de teşekkür borçluydum. Sarıyı sevdirdiği için, gülümsemeyi öğrettiği için ve bana gerçek Ay'ı gösterdiği için. Aradım onu pek çok kez, mektuptan önce ve sonra... Babası çıkıyor ve beni görürse daha çok üzüleceğini söylüyordu. Telafi etmek istiyordum, ne yapacağımı bilemesem de en azından bana kattıklarını söylemek istiyordum ve bir gün apartmanlarının önündeydim. Kapılarını çaldım, evlerini girdim, koltuğa oturdum, gözlerimle onu aradım ve buldum. Annesi daha iyi görünüyordu, babası ise kızlarının artık onlarla konuştuğu için memnundu. “Aslında doktor bey”, dedi baba. “Ne kadar acılı geçse de tıp tarihine geçecek bir tedavi hızınız var.” Gülümsemişti odadakiler ve balkondan dışarı seyreden üzerinde sarıya dair hiçbir renk bulundurmayan o kız. Ailesinden izin alarak onun yanına geçtim. Balkon kapısından çıkarken kafam çamaşır ipine takılmıştı. Dikkatimi iki şey çekti ve onları elime aldım. Sonra onun gibi balkon duvarına dayanıp dışarı seyrettim. Epey süre dondurulmuş o ana demir atıp kaldık. “Bu eskidendi.” diyerek yardı sessizliği, sesi biraz kısıktı. “Susmak eskidendi veya kendimce hiç susmamak. Şimdi ise içim ve dışım yer değiştirdi.” Susarak cevap vermiştim. “Şimdi yalnızım, sevmenin dünyacası çok sahteymiş. Bunu anladım. Bağlayamıyor. Hâlbuki ben bir hayale yıllarca bağlı kalmıştım. Sanki uyanmış gibiyim, güzel bir uykudan zorla uyandırılmış gibi.” Her harfiyle ezilmişti içim ki devam etti. “ilk başta çok kızmıştım size. Suçlamıştım sizi. Ama öyle yapmamam gerekir, o zaman benim diğerlerinden ne farkım kalır. Oysa ben hayalimleyken insanları sevmeyi çok iyi öğrenmiştim. Her şeye rağmen sevebilmek ne kadar da uzak şimdi, hayalim kadar uzak.” Belli bir sessizlik oldu. Hayır, bir fırtınayı çağıran değil,

nisan yağmuru bırakacak bir sessizlik. Söyleme sırasını hep kendinde gibi hissediyordu. Belki de bu onun ağıtıydı. “ ne yapmam gerekiyor? Yaşamak mı? Söyleyin doktor, bir şeylere inanmadan nasıl yaşanır?” günün birinde herkesin cevaplaması gereken soruyu bana sormuştu. Tüm insanlığın vicdan yükünü üzerime yıkıyordu. Söylemek kelimelerle güzeldi, susmaya ise bir bakış kâfi gelirdi miydi? Yaranın herkeste olması onu unutulabilir kılar mıydı? Herkes gibi yaşa gitsin önemli olan hayatta olman, elbette mutlu olacak bir şey bulabilirsin demek ne kadar da yavandı. Ne kadar da acımasızca. O ise cennetten düşmüş Âdemle Havva misalindeydi. Tüm güzelliği yaşamış ve görmüştü şimdi ise çırılçıplak kalmıştı. Bir direk bulmalıydım; sırtını yaslayacağı, güç alacağı... Hayata tutunmasını sağlayacak, inanması ve bağlanması için bir neden olacak bir yol bulmalıydım. Aman Allah'ım ne ağır bir yükü bu. Ben de inandığım şeyden güç almak istiyordum. Başımda boncuk boncuk ter ve elimde iki mandal... Çıkış ise bir tane. Biri sarı mandalın biri beyaz. Bana yardım et dedim, dudaklarımın arasından. “bir şey mi dedin?” dedi. “şey...” dedim. “bağlandığım ve sevdiğim biriyle konuşuyordum.” “nasıl bağlanabildin ki?” dedi oldukça sitemkar. “mandalladım kendimi ona.” diye cevap verdim ki başka bir cevap da bilmiyordum. “peki, nereden buldun onu?” dedi. Aramak en güzel şeydi. Sürekli umudun olurdu. Ve onun bu haline, arayış en büyük devaydı. Elimdeki beyaz mandalı kendime sakladım sarı olanı ise onun eline tutuşturdum. “Arayabilirsin, dedim. Konuşabileceğin ve koşulsuz sevebileceğin bir ip, bir yol buldum mu ise mandallarsın kendini ona. Hem bu sefer hayaller kadar uçucu olmaz varlığın. Sadece bir pencereden de bakmazsın hem dünyaya. İnsan adedi kadar seçeneğin var bu yolda. Hayalin aslında gitmedi. Sadece onu biraz da yeryüzünde aramanı istedi. Ben ise kapı oldum aranızda. Giderken eşliğime de birçok şey koyuverdiniz. Şimdi bulma ve isteme sırası sende. Hayallerin dünyaya indi. İkilikte var olmamak için, her an seninle olmak ve yalnız bir tane olduğu için belki de.” dedim. Yüzüne renk gelmişti, gözüne ise ışık. Gerçekten böyle bir şey olabilir mi dercesine yüzüme baktı ve tebessümüm ise gönül hapsinin teskeresiydi. Balkonda onu yalnız bırakarak içeri girdim. Sürekli dönüp duruyordu. Gülüyordu. Az önce yardım istediğim kişiye bu seferde çok teşekkür ettim. Mandal için, gökteki ay için, kız için ve kendim için... Zaman rüzgârlarının süpürdüğü hayatımızdan bir gece daha geçerken, ardımda son bir ses duydum. “nereden başlamalıyım?” diyordu. Gülümsedim ve gösterdim, mandalın renginden, dedim. Kapıların hiç kapanmadığı bu yolda nereden başlayacağını önemi yoktu. Şimşek hızında da varabilirdi hakikate Çin'den de dolaşıp gidebilirdi. Kimisi aceleciydi ömür adlı bu yolda kimisi ise yolculuğu severdi. Varacakları hakikat istasyonu ise tek adresteydi.

Şizofreni testi için bakınız. (eğer size dönük bir adam

görüyorsanız, herkesçe pek normalsiniz. Yüzünüzü saran ileri bakan ise adam ise gördüğünüz endişelenmeyin. Sadece başka görmeyi bilenlersiniz.